

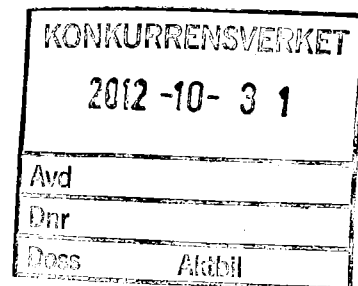

KLAGANDE

Fazer Food Services AB, 556045-1907

Ombud: Chefsjuristen Pär Cronhult
Box 5625
114 86 Stockholm

Ombud: Bolagsjuristen Ami Lauri
Box 30170
104 25 Stockholm

MOTPART

Utbildningsnämnden i Stockholms stad

Ombud: Stadsadvokaten Eva Granbohm
Stadsledningskontoret, Juridiska avdelning
105 35 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrättens i Stockholm dom den 7 augusti 2012 i
mål nr 8520-12, se bilaga A

SAKEN

Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bifaller överklagandet och förklarar att upphandlingen
Måltidsförsörjning för Storkyrkoskolan, ref nr 002:008-2012, ska göras om.

YRKANDEN M.M.

Fazer Food Services AB (Fazer) yrkar att kammarrätten förordnar att upphandlingen görs om, alternativt att upphandlingen rättas på så sätt att kravet på en viss maximal självrisk i punkten 6.27 tredje stycket i Utbildningsnämndens i Stockholms stad (Staden) förfrågningsunderlag ska strykas samt att rätten förordnar om en förlängd anbudstid på två veckor efter lagakraftvunnet avgörande. Till stöd för sin talan anför Fazer bl.a. följande. Kravet på självrisknivå saknar relevans och är inte proportionellt för uppdragets säkerställande. Frågan om hur en leverantörs försäkringslösning ser ut måste anses vara ett kommersiellt beslut som varierar från bolag till bolag. Att det aktuella kravet inte behöver vara uppfyllt förrän kontraktstecknande saknar relevans. Detta eftersom Fazer med gemensamt produktionsställe inte kan tillmötesgå Stadens självriskkrav utan att omstrukturera hela sin försäkringslösning. Kravet är således ingripande och konkurrenssnedvridande. Förekommande riskbedömning görs tillsammans med försäkringsbolaget och självrisken sätts vanligtvis i samråd utifrån skadefrekvens och annan sannolikhetsbedömning. En låg självrisk innebär allt som oftast en hög premie och vice versa. Slutsatsen, att en lägre självrisk skulle innebära en större trygghet för den upphandlande enheten, är inte ett hållbart argument, eftersom det finns andra krav i förfrågningsunderlaget som redan täcker denna risk. Utfallet aktualiseras endast då leverantören kommer på obestånd eller träder i konkurs. Den ekonomiska situationen säkerställs redan genom kraven ställda i förfrågningsunderlaget p. 3.4 angående ekonomiskt stabilitet hos leverantören. Det behov som rimligen måste eftersträvas kan tillgodoses på annat sätt inom ramarna för ett åtagande enligt 11 kap. 12 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Förvaltningsrätten har vid sin bedömning underlåtit att genomföra ett s.k. proportionalitetstest och även till grund för sin dom lagt en bedömning om de kommersiella förutsättningarna på försäkringsmarknaden i enlighet med obestyrkta påståenden från Staden. Denna bedömning är ogrundad och felaktig.

Staden bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Bedömningen av om kravet är proportionerligt bör göras efter en strukturerad avvägning mellan motstående intressen. Förvaltningsrätten har gjort denna bedömning på ett korrekt sätt. Självrisknivån har satts efter noggrant övervägande av vilken ekonomisk risk den upphandlande myndigheten är beredd att ta vid eventuellt inträffande av skador. Det finns inte ett mindre ingripande alternativ. Det går inte att som Fazer gör hänvisa till vad som är gängse förekommande och till vad staden tidigare krävt vid upphandling. Krav, behov och överväganden skiftar från upphandling till upphandling och över tid. Upphandlande myndighet måste redan i upphandlingen och vid val av leverantör kunna säkerställa att vinnande leverantör har en för det aktuella uppdraget optimalt utformad försäkringslösning. Kravet på en viss försäkringslösning har inte något att göra med kravet på ekonomisk stabilitet. En leverantör kan under avtalets löptid få en förändrad ekonomisk situation och därmed få svårigheter, alternativt sakna förmågan eller viljan att ersätta uppkomna skador. Detta gäller oavsett ursprunglig ekonomisk styrka. Vidare kan inte en upphandlande myndighet alltid ställa så pass höga krav på omsättning och finansiell styrka att det finns en garanti för att skador alltid kommer att kunna ersättas direkt av leverantören. Ett sådant krav skulle binda upp så mycket kapital att många företag skulle välja att inte delta i upphandlingen. Staden har inte haft för avsikt att utesluta eller omöjliggöra för större företag att lämna anbud i upphandlingen. Det kan i sammanhanget också nämnas att anbud har inkommit från andra stora aktörer på måltidsmarknaden.

Kammarrätten beslutade den 17 augusti 2012 att upphandlingen inte får avslutas innan något annat beslutats.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

LOU syftar bl.a. till att upphandlingar ska ske med tillvaratagande av de konkurrensmöjligheter som finns på bästa sätt. Även om en upphandlande myndighet har en relativt stor frihet när den uppställer sina krav i ett upphandlingsförfarande, ska de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU iakttas, däribland proportionalitetsprincipen. Principen förutsätter att kraven står i rimlig proportion till eftersträlvade mål. Aktuell upphandling rör måltidsförsörjning för Storkyrkoskolan och löper över maximalt fyra år. Frågan i målet är om Staden genom att kräva att självriskan inte får överstiga ett halvt prisbasbelopp (nedan självrisktaget) brutit mot proportionalitetsprincipen. Förvaltningsrätten har i den överklagade domen närmare redogjort för hur en bedömning enligt proportionalitetsprincipen bör ske, en s.k. trestegsbedömning.

I det första steget är frågan huruvida självrisktaget är en lämplig och effektiv åtgärd för att minimera risken för att Staden själv ska behöva bekosta skador som kan uppkomma. I denna del gör kammarrätten samma bedömning som förvaltningsrätten, dvs. att en högre självrisk rimligen innebär att Staden tar en större risk. Det kan således antas att kravet på ett adekvat sätt verkar för att uppnå det eftersträlvade syftet.

Kammarrätten har i det andra steget att ta ställning till huruvida självrisktaget är nödvändigt för att uppnå det eftersträlvade syftet eller om det finns något mindre ingripande alternativ. Vid denna bedömning noterar kammarrätten att övriga delar i förfrågningsunderlaget som rör leverantörens ansvar vid skada och krav på försäkring inte är ifrågasatta. Risken för att Staden skulle behöva bekosta eventuell skada eller självrisk aktualiseras således, såsom Fazer anfört, endast i de fall leverantören hamnar på obestånd och inte kan betala självriskan. Mot denna bakgrund anser kammarrätten att det inte är möjligt att, som Staden hävdar, helt frikoppla anbudsgivarens ekonomiska stabilitet från möjligheten att

kunna betala självriskan på sin försäkring. Staden har i målet anfört att en leverantörs ekonomiska förhållanden kan skifta över tid oavsett ursprunglig ekonomisk styrka och att kravet på ekonomisk stabilitet under avsnitt 3.4 i förfrågningsunderlaget därför inte har någon koppling till kravet på viss försäkringslösning. Kammarrätten anser emellertid att även om kravet på ekonomisk stabilitet inte helt tillgodoser risken att en leverantör inte kan betala självriskan på sin försäkring, får kravet anses syfta till en prognos om anbudsgivarens finansiella ställning under avtalets löptid. Staden har i målet inte lagt fram någon bevisning eller utredning till stöd för att riskerna för skada vad gäller måltidsförsörjningen för Storkyrkoskolan är så pass omfattande eller unika i sitt slag att en leverantörs ekonomiska stabilitet inte bör ses som ett relevant inslag i bedömningen av om betalningsförmåga för självrisk föreligger. Mot denna bakgrund finner kammarrätten att Staden kunnat tillgodose det eftersträvade syftet på ett mindre ingripande sätt. Staden hade t.ex. kunnat balansera kravet på självrisktak genom att lämna möjligt för anbudsgivare att på annat sätt visa kapacitet att betala en högre självrisk vid eventuell skada, t.ex. genom finansiell styrka. På detta sätt skulle varken små och medelstora aktörer med mindre finansiell styrka eller större bolag med försäkringslösningar med högre självrisk uteslutas ur upphandlingen. Ett liknande förhållningssätt har Staden för övrigt antagit vad gäller utformningen av kravet på ekonomisk stabilitet, där anbudsgivarna ges möjligheten att visa ekonomisk stabilitet på alternativt sätt i de fall de inte uppfyller Stadens uppställda krav om riskklassificering. Eftersom Staden har haft mindre ingripande alternativ till hands, är kravet på självrisktak inte nödvändigt för att uppnå det eftersträvade syftet.

Kammarrätten kan därför redan vid bedömningen av steg två konstatera att det av Staden uppställda kravet på självrisktak är oproportionerligt. Även vid en samlad prövning finner kammarrätten att kravet inte står i rimlig proportion till det eftersträvade syftet.

Staden har genom kravet på självrisktak handlat i strid med proportionalitetsprincipen. Felet har medfört att Fazer lidit eller kan komma att lida skada. Det fel som begåtts i upphandlingen har påverkat det uppsökande skedet. Upphandlingen ska därför göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Caroline Beck-Friis
kammarrättsråd
ordförande

Christina Westerling
kammarrättsråd

Rolf Bohlin
kammarrättsråd
referent

Gloria Golmohammadi
föredragande

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM
2012-08-07
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
8520-12
Enhet 14

SÖKANDE

Fazer Food Services AB, 556045-1907

Ombud:

1. Bolagsjurist Ami Lauri

Box 30170

104 25 Stockholm

2. Chefsjurist Pär Cronhult

Box 5625

114 86 Stockholm

MOTPART

Utbildningsnämnden i Stockholms stad

Ombud: Stadsadvokat Eva Granbohm

Stadsledningskontoret, Juridiska avdelningen

105 35 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 247987

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag - fredag 09:00-15:00

BAKGRUND

Utbildningsnämnden i Stockholms stad (Staden) genomför, genom ett förenklat förfarande, en upphandling av måltidsförsörjning för Storkyrkoskolan, ref nr 002:008-2012.

YRKANDEN M.M.

Fazer Food Services AB (Fazer) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om, alternativt att upphandlingen ska rättas på så sätt att kravet på en viss maximal självrisk i punkt 6.27 i förfrågningsunderlaget ska strykas och att förvaltningsrätten ska förordna om en förlängd anbudstid på två veckor efter lagakraftvunnet avgörande.

Staden bestrider bifall till ansökan.

GRUNDER OCH SAKOMSTÄNDIGHETER

Fazer anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Staden har brutit mot kraven på likabehandling och proportionalitet i 1 kap. 9 § LOU genom att föreskriva restriktioner ifråga om bl.a. anbudsgivarnas självriskåtaganden i deras bakomliggande försäkringsavtal, som saknar betydelse och relevans för upphandlingen eller för det som ska upphandlas. Fazer, som till följd av detta riskerar att uteslutas från möjlighet att lämna anbud, har härigenom lidit eller riskerar att lida skada.

Av punkt 6.27 i förfrågningsunderlaget framgår som ett obligatoriskt skallkrav att självrisken på av anbudsgivaren tecknad ansvarsförsäkring inte får överstiga 0,5 prisbasbelopp. Fazer har inom ramarna för upphandlingens ”frågor-och-svar”-funktion påtalat att denna föreskrift inte står i proportionalitet till ändamålet för upphandlingen samt begärt att kravet ska elimi-

neras ur förfrågningsunderlaget. Denna framställan har av Staden besvarats med att kravet ska kvarstå.

Såvitt kan förstås är det eftersträvade syftet med det aktuella kravet att Staden vill försäkra sig om att anlitad leverantör förmår reglera i verksamheten eventuellt uppkommande skador. Sett utifrån detta behov framstår ett krav på att verksamheten ska vara försäkrad som både lämpligt och effektivt, medan självriskens relativa storlek saknar betydelse för leverantörens förmåga att reglera skador. Syftet med att leverantören ska förmå reglera uppkommande skador kan istället uppfyllas genom antingen en bedömning av leverantörens ekonomiska styrka och kapacitet eller av denna kapacitet i kombination med ett åtagande enligt 11 kap. 12 § LOU.

Att kräva att leverantörens självrisk inte får överstiga 0,5 prisbasbelopp, vilket för närvarande motsvarar 22 000 kr, innebär att ett flertal leverantörer, vilka liksom Fazer till följd av större riskallokering avtalat om försäkringslösningar med högre självrisk, i praktiken utesluts från att delta i den aktuella upphandlingen. Det är nämligen varken möjligt eller kostnads- mässigt motiverat för en större koncern som Fazer-koncernen, som är verksam i flera medlemsstater, att inför en specifik upphandling av nu förekommande slag anpassa eller ändra sina försäkringslösningar med sådan innebörd som Staden har krävt.

Eftersom den påtalade felaktigheten hänför sig till upphandlingens konkurrensuppsökande skede är det inte tillräckligt med att upphandlingen rättas utan den ska rätteligen göras om.

Staden anför till stöd för sin inställning bl.a. följande. Kraven i förfrågningsunderlaget uppfyller kraven på likabehandling och proportionalitet och strider inte heller på något annat sätt mot LOU.

Kravet på anbudsgivarens ekonomiska stabilitet i punkt 3.4 i förfrågningsunderlaget har inte något samband eller inverkan på avtalsvillkoret i punkt 6.27. Kravet hänför sig inte till prövningen av anbudsgivarens ekonomiska stabilitet utan är ett avtalsvillkor. Enligt 6.2 i förfrågningsunderlaget ska anbudsgivare ange om avtalsvillkoren i avtalsförslagan accepteras eller inte. Att det är ett avtalsvillkor innebär att kravet ska vara uppfyllt vid avtalets tecknande och därefter under hela avtalstiden. Inte förrän anbudsgivaren tilldelas kontraktet behöver denne se till att ha en försäkring där självrisken inte överstiger 0,5 prisbasbelopp. I upphandlingen behöver anbudsgivaren enbart ange att så kommer ske.

En sådan ansvarsförsäkring som efterfrågas utgör ett minimiförsäkringskydd för små och medelstora företag inom aktuell bransch. Försäkringsvillkoren under den aktuella punkten speglar hur en på marknaden vanligt förekommande så kallad kombinerad företagsförsäkring, KOFF, för små och medelstora företag kan se ut. Det normala självriskbeloppet för en KOFF är 0,2 prisbasbelopp, men det kan också uppgå till 0,5 prisbasbelopp.

För stora företag och koncerner med omfattande försäkringslösningar kan kravet enligt punkt 6.27 lösas antingen genom att företagets försäkringsbolag kostnadsfritt medger en lägre självrisk avseende aktuellt uppdrag eller genom att företaget tecknar en särskild ansvarsförsäkring med aktuellt självriskbelopp avseende aktuellt uppdrag. Det torde inte inverka menligt på koncernens ekonomiska situation.

Aktuell upphandling av kost, vilken omfattar över 400 personer varav de flesta är barn, innebär stora risker för det fall personerna skulle drabbas av exempelvis matförgiftning. Det uppställda kravet innebär en maximal självrisk om cirka 22 000 kr. Det innebär att vid varje inträffad skada ska leverantören antingen betala 22 000 kr i självrisk till sitt försäkringsbolag

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

DOM

Allmänna avdelningen

eller också inte utnyttja sin försäkring och bekosta skadan själv. Om skador inträffar vid flera tillfällen kan det bli ganska kostsamt för leverantören om självriskens sätts högre. I förlängningen innebär det ett skydd för både leverantören och Staden. Om leverantören inte kan stå för de eventuella skador denne ansvarar för riskerar Staden att själv få bekosta uppkomna skador, eftersom Staden har det yttersta ansvaret för verksamheten. Kravet under punkt 6.27 har således ett naturligt samband med och står i proportion till det som upphandlas.

Kravet är därför en lämplig och effektiv åtgärd för att försäkra Staden om att leverantören kan fullgöra sitt ansvar för eventuellt uppkommande skador genom att utnyttja sin försäkring för att täcka dem. Åtgärden är vidare nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet eftersom det inte finns något mindre ingripande alternativ. Inte heller är den negativa effekten som åtgärden får oproportionerlig eller överdriven jämfört med det eftersträvade syftet. Anbudsgivaren behöver ju inte förrän vid avtalets ingående se till att det uppfylls. Det är därför inte riktigt, som Fazer påstår, att företag som har försäkringslösningar med högre självrisk utesluts från att delta i upphandlingen. Anbudsgivare behöver inte skaffa sig denna typ av försäkring inför anbudslämnandet utan först om och när anbudsgivaren tilldelas kontrakt. På så sätt kan kravet inte heller anses påverka det konkurrensuppsökande skedet.

Det är upp till den upphandlande myndigheten att avgöra vilken risk myndigheten är beredd att ta och anpassa både de ekonomiska kraven på den eventuella leverantören samt storleken på självrisk. Med hänsyn därtill och till det faktum att en självrisk på 0,2 prisbasbelopp följer nivån i en vanligt förekommande försäkring menar Staden att kravet inte är oproportionerligt.

Det kan också i sammanhanget nämnas att Staden inte alls besvarat frågan om det aktuella villkoret endast på det kortfattade sätt som görs gällande i målet. Hur svaret utformats saknar emellertid relevans för förvaltningsrättens prövning.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

I 1 kap. 9 § LOU anges följande. Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 6 § LOU anges bl.a. följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Utredningen i målet

I punkt 6.2 *Avtalsvillkor* i förfrågningsunderlaget anges bl.a. följande.

Härmed bekräftas att samtliga nedan angivna avtalsvillkor accepteras till fullo. (Ja/Nej svar)

I punkt 6.27 *Försäkringar* i förfrågningsunderlaget anges bl.a. följande.

Leverantören ska teckna ansvarsförsäkring med följande försäkringsbelopp:

- person- och sakskada om minst 10 miljoner kr per skada och minst 20 miljoner kr per år
- ren förmögenhetsskada om minst 1 miljon kr per skada och år

Ansvarsförsäkringen ska medföra skydd enligt gängse svenska försäkringsvillkor och dessutom inkludera:

- skydd för skada genom levererad egendom (produktansvar).

Självriskén får inte överstiga 0,5 prisbasbelopp.

Förvaltningsrättens bedömning

Fazer har bl.a. anfört att Staden brutit mot proportionalitetsprincipen i 1 kap. 9 § LOU genom att föreskriva restriktioner ifråga om anbudsgivarnas självriskåtaganden i deras bakomliggande försäkringsavtal.

Staden har bl.a. anfört följande. Kravet på att självriskén inte får överstiga 0,5 prisbasbelopp är ett avtalsvillkor, vilket innebär att det inte är förrän anbudsgivaren tilldelats kontraktet som denne behöver se till att ha en försäkring där självriskén inte överstiger 0,5 prisbasbelopp. Vidare är kravet en lämplig och effektiv åtgärd för att försäkra Staden om att leverantören har en försäkring som är ekonomiskt försvarbar för leverantören att ta i anspråk vid skadetillfället.

En upphandlande myndighet kan fritt utforma förfrågningsunderlaget utifrån sina behov under förutsättning att de krav som ställs är förenliga med LOU och de unionsrättsliga principer som ligger till grund för lagstiftningen. Proportionalitetsprincipen innebär att de krav som ställs vid en upphandling ska vara både nödvändiga och ändamålsenliga med hänsyn till det syfte som eftersträvas. Kraven ska således ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det som upphandlas (jfr bl.a. prop. 2006/07:128 s. 132).

Av EU-domstolens praxis följer att bedömningen av om proportionalitetsprincipen åsidosatts ska utföras som en ”strukturerad avvägning” mellan

motstående intressen i tre steg. Till en början bedöms om åtgärden i fråga är lämplig och effektiv för att åstadkomma det uppgivna syftet. Därefter bedöms om åtgärden är nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet, såtillvida att det inte finns något mindre ingripande alternativ. Slutligen bedöms huruvida den negativa effekten som åtgärden medför, på det intresse eller den rättighet som åtgärden inskränker, är oproportionerlig eller överdriven jämfört med det eftersträvade syftet.

Staden har anfört att syftet med kravet bl.a. är att det ska försäkra Staden om att leverantören kan fullgöra sitt ansvar för eventuellt uppkommande skador genom att utnyttja sin försäkring för att täcka dem. Förvaltningsrätten anser att ett krav på att självriskan inte är för hög får anses ha effekt för att åstadkomma detta syfte.

Staden har uppgivit att storleken på självriskan är ett avtalsvillkor. Det står klart att denna inte är förhandlingsbar. Staden har vidare uppgivit att det är upp till den upphandlande enheten att avgöra vilken risk myndigheten är beredd att ta och anpassa de ekonomiska kraven på den eventuella leverantören samt storleken på självrisk. Enligt förvaltningsrättens mening måste en större självrisk rimligen innebära att Staden tar en större risk. Det måste också i vart fall som en huvudprincip vara så att det är den upphandlande enheten som måste få avgöra vilka risker den är beredd att ta.

Fazer har anfört att leverantörer med försäkringslösningar med högre självrisk får svårigheter att kunna delta i upphandlingen, då det varken är möjligt eller kostnadsmässigt motiverat för en större koncern att inför en specifik upphandling anpassa eller ändra sina försäkringslösningar. Staden har mot detta invänt att leverantören inte behöver skaffa sig den försäkringslösning som Staden krävt inför anbudslämmandet utan att det räcker att leverantören är beredd att skaffa sig denna försäkringslösning om leverantören får kontraktet.

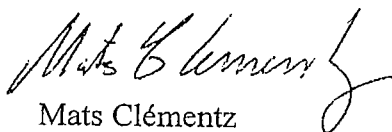
Förvaltningsrätten kan konstatera det måste anses klarlagt att Fazer inför avlämnandet av anbud inte behöver ändra sina försäkringslösningar för att kunna lämna anbud och delta i en utvärdering av olika anbud.

Staden har också framhållit att för stora företag och koncerner med omfattande försäkringslösningar kan kravet enligt punkt 6.27 lösas antingen genom att företagets försäkringsbolag kostnadsfritt medger en lägre självrisk avseende aktuellt uppdrag eller genom att företaget tecknar en särskild ansvarsförsäkring med aktuellt självriskbelopp avseende aktuellt uppdrag. Vad Fazer anfört i målet ger inte förvaltningsrätten anledning att betvivla Stadens påstående om att Fazer skulle kunna teckna en särskild ansvarsförsäkring med aktuellt självriskbelopp.

Förvaltningsrätten anser att avtalsvillkoret med angiven självrisk – för att försäkra Staden om att leverantören kan fullgöra sitt ansvar för eventuellt uppkommande skador genom att utnyttja sin försäkring för att täcka dem – är lämplig och nödvändig för att uppnå det eftersträvande syftet. De kan inte heller anses strida mot proportionalitetsprincipen i 1 kap. 9 § LOU.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser förvaltningsrätten att Staden, genom att uppställa kravet om självrisk i upphandlingen, inte har agerat i strid mot LOU. Upphandlingen ska därför inte göras om och inte heller rättas. Skäl saknas vidare att förordna om en förlängd anbudstid på två veckor efter lagakraftvunnet avgörande. Fazers ansökan ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU).

Mats Clémentz

Rådman

Föredragande har varit Nils Henriksson

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska undertecknas av klaganden eller dennes ombud och inges i original samt innehålla;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen härför
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.